

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2



ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

<i>Кухаренко Сергій Вікторович</i> СИСТЕМА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ У СФЕРІ МЕДІА В УКРАЇНІ	546
<i>Чепурна Олена Євгенівна</i> АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-ІГРОВИХ МЕТОДІВ СУЧАСНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ	548
<i>Соколов Артем Вікторович, Баландіна Наталія Миколаївна, Зігінова Юлія Костянтинівна</i> КОНЦЕПТУАЛЬНА ІДЕЯ ЗБІЛЬШЕННЯ БЛОКУ ДЛЯ МЕТОДУ З КОДОВИМ УПРАВЛІННЯМ ТА СЛІПИМ ДЕКОДУВАННЯМ	551
<i>Черевко Євген Володимирович</i> ЧИСЕЛЬНЕ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ РІВНЯННЯ СТРУНИ ЗАСОБАМИ БІБЛІОТЕК PYTHON	555
<i>Овчинников Микола Юрійович</i> КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦВЗ В АУДІОФАЙЛИ	558
<i>Слатвінська Валерія Миколаївна</i> ІНТЕГРАЦІЯ УМОВНОГО ГЕНЕРАТИВНО-ЗМАГАЛЬНОГО ПІДХОДУ ТА LSTM-МЕРЕЖ ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ АНОМАЛІЙ У КІБЕРБЕЗПЕЦІ МЕРЕЖЕВОГО ОБЛАДНАННЯ	563
<i>Скідан Владислав Сергійович</i> ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГЕЙМІФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	565
<i>Поворознюк Олексій Олегович</i> МЕТОДИ ЗАХИСТУ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДАНИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	568

СЕКЦІЯ 24. КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ, ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ В АСПЕКТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

<i>Томчаковська Юлія Олегівна</i> ТИПОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДІАТЕКСТІВ	571
<i>Строченко Леся Василівна</i> ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРИНЦИПИ ПАРАДИГМАЛЬНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ	573
<i>Varieshkina Natalia</i> COMMUNICATIVE PRINCIPLE IN READING SKILLS FORMATION	575
<i>Дихта Наталія Миколаївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЇЇ ВЖИВАННЯ	578
<i>Єрьоменко Світлана Василівна</i> ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОГО ДИСКУРСУ	580
<i>Іванова Наталія Георгіївна</i> ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕСКРИПТОРІВ INTERACCIÓN EN LÍNEA НА ПОЧАТКОВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВИЩОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	583
<i>Козак Тетяна Борисівна</i> БІНАРНІСТЬ ПОНЯТТЯ 'ЧОРНИЙ'/'БІЛИЙ' У МОВАХ ПЕРВІСНОЇ ФОРМАЦІЇ	586
<i>Марчук Ірина Петрівна</i> DEVELOPING INDIVIDUAL PROFESSIONAL PROGRAMS OF A TUTOR	589
<i>Пеліван Оксана Костянтинівна</i> ВВІЧЛИВІСТЬ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ	592
<i>Потенко Людмила Олександрівна</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ	595
<i>Телецька Тетяна Володимирівна</i> ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ: КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД	598

зусиллям психолога та його професійним якостям використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування. Таким чином встановлено, що саме фідуціарні домовленості, які мали свій початок у Стародавньому Римі, явилися родоначальниками довірчих відносин не тільки в праві, а також і в психології.

Викладачам іноземної мови за професійним спрямуванням необхідно по-яснювати походження психологічної термінології, задавати творчі та креативні завдання, які імітують практичну діяльність психолога і допоможуть сформувати професійні навички у здобувачів вищої освіти, майбутніх психологів. А білінгвістична компетентність здобувачів вищої освіти зі спеціальності «психологія» на практичних заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням забезпечується вивченням іноземної мови насамперед в комплексному значенні.

Список використаних джерел:

1. Гонгало В. С. Ономазіологічний підхід у дослідженні мови. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. 2011. С. 96.
2. Paivio A. Mental representations. A dual coding approach. Oxford : Oxford University Press, 1986.
3. Anderson A. Functional Theory of Cognition. Mahwah : Erlbaum, 1996.
4. Майданик Р. А. Довірчі угоди в праві Стародавнього Риму: поняття, види, правова природа. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2000. № 40. С. 17-25.
5. Дихта Н. М. Фідуціарний договір у римському приватному праві. *Актуальні проблеми держави і права*. Одеса : Юрид. л-ра, 2007. Вип. 33. С. 201-206.

Ключові слова: психологічна лінгвістика, психологічна когніція, когнітивна лінгвістика, мова психолога, термін, психологічні терміни, термінотворення.

Keywords: psychological linguistics, psychological cognition, cognitive linguistics, psychologist's language, term, psychological terms, term-creation.

Єрмоменко Світлана Василівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент*

ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОГО ДИСКУРСУ

Термін «англомовний військово-морський дискурс» (англ. *English naval discourse*) стосується сукупності лексичних, граматичних, стилістичних і прагматичних особливостей, притаманних спілкуванню у сфері військово-морських сил англійською мовою [2].

Історія англомовного військово-морського дискурсу тісно пов'язана з розвитком морської справи, колоніальної експансії, військових кампаній та фор-

муванням Британської імперії, а згодом і з домінуванням Сполучених Штатів на морських просторах. Витоки цього дискурсу сягають часів становлення регулярного військового флоту Англії в XVI–XVII століттях, коли з розвитком навігації, кораблебудування та глобальної торгівлі виникла потреба у формалізованих, чіткій та уніфікованій мові для управління екіпажем, передавання наказів і опису морських операцій. Перші кодифікації термінології були засновані на практичному досвіді мореплавців і мали переважно усну природу. З появою військово-морських статутів, зокрема «Articles of War» у Британському флоті, мова моряків почала унормовуватися, з'явилися стандартизовані команди, чіткі інструкції та поняття, які закріплювали порядок дій на борту. Особливого розвитку дискурс зазнав у XVIII–XIX століттях, коли англійський флот перетворився на глобальну силу, а англійська мова – на домінантний засіб міжнародної морської комунікації. Саме в цей період сформувався пласт лексики, що увійшла в стандартну морську англійську – *starboard, port, bulkhead, bow, stern, hatch, rigging*, а також з'явилися функціональні фрази, зокрема *Aye-aye, sir*, які стали символами дисципліни та субординації. У XX столітті зі становленням США як морської супердержави та стрімким розвитком технологій, військово-морський дискурс набув нового виміру. У період двох світових воєн було впроваджено нові терміни, пов'язані з підводним флотом, електронікою, торпедними системами, радарними технологіями – *submarine, sonar, depth charge, combat information center*. З метою забезпечення ефективного зв'язку в бойових умовах був створений фонетичний алфавіт НАТО, який стандартизував передачу інформації в радіоефірі й закріпився як обов'язковий елемент дискурсу.

Після Другої світової війни англійський військово-морський дискурс почав глобалізуватися завдяки участі англійських країн у міжнародних коаліціях, зокрема в межах НАТО, де англійська мова закріпилася як мова командування. Це спричинило подальше уніфікування термінів, створення глосаріїв, стандартних операційних процедур і форм комунікації, які стали частиною навчальних програм військово-морських академій по всьому світу. Одночасно з цим дискурс проникав у масову культуру через кіно, літературу, медіа, формуючи стереотипи та канони мовлення флотських офіцерів і екіпажу.

Англійський військово-морський дискурс є продуктом багатовікової еволюції, яка поєднує традиції британського морського флоту, інновації американської військової стратегії та міжнародну стандартизацію. Його історичний розвиток зумовив формування особливого функціонального різновиду англійської мови – стислого, точного, дисциплінованого й максимально ефективного в умовах критичних ситуацій [1].

Англійський військово-морський дискурс характеризується технічною точністю, жорсткою структурованістю та функціональною орієнтованістю, що знаходить вияв насамперед у лексиці. Лексичний склад цього типу дискурсу охоплює кілька рівнів спеціалізованої термінології, зокрема морську технічну, бойову, командну, організаційну та комунікативну. Базовий пласт лексики включає

номінації типових об'єктів, структур та механізмів – *frigate, destroyer, submarine, deck, bridge, hull, engine room, radar, sonar, torpedo, depth charge, missile launcher*, що відображає матеріальне та технічне наповнення корабля. Ці терміни мають чітко визначене значення і використовуються з максимальною лаконічністю, оскільки в умовах бойових дій надмірність комунікації є ризиком.

Другий лексичний шар становить система скорочень, акронімів та аббревіатур, таких як CO (Commanding Officer), XO (Executive Officer), CIC (Combat Information Center), SOP (Standard Operating Procedure), ETA (Estimated Time of Arrival), RPM (Revolutions Per Minute). Ці одиниці функціонують як кодові елементи комунікації, підвищують швидкість обміну інформацією та є ознакою професійного володіння мовою флоту. Особливе місце займають фразеологічні конструкції, які мають ритуальне або функціональне значення: *Aye-aye, sir* означає підтвердження наказу та готовність до його виконання, *Belay that order* – скасування раніше наданої інструкції, *Man overboard* – сигнал про людину за бортом, *Brace for impact* – команда на підготовку до зіткнення. Подібні вислови становлять складову частину усталеного комунікативного репертуару і вимагають точного використання [3].

Крім того, важливим аспектом є використання фонетичного алфавіту НАТО – *Alpha, Bravo, Charlie, Delta* тощо – який забезпечує чіткість у передачі інформації під час радіозв'язку, особливо в умовах шуму, перешкод або багатомовного середовища. До спеціалізованої лексики також належать терміни, пов'язані з навігацією (*bearing, heading, course, speed, knot*), маневруванням (*hard to port, all ahead full, rudder amidships*), виявленням і протидією загрозам (*sonar contact, depth reading, enemy vessel on radar*), а також бойовими діями (*fire torpedo, engage target, launch countermeasures*). Багато термінів відрізняються високим рівнем полісемії або контекстуальної залежності, що вимагає фахової інтерпретації.

Формування цієї лексичної системи зумовлено потребою в оперативності, точності, формалізації та стандартизації комунікації, яка є критичною для ефективності дій у військово-морському середовищі. Таким чином, військово-морський дискурс англійською мовою постає як особливий комунікативний код, у межах якого лексика виконує не лише номінативну, а й функціональну, статусну та регулятивну роль.

Список використаних джерел:

1. Савватеева В., Хроленко О. Дискурсивні особливості англomовної морської комунікації. *Молодий вчений*. 2019. № 8 (72). С. 111-117.
2. Шевчик І. А. Військовий дискурс в англomовній публіцистиці. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 87 с.
2. Primina N. Admiralty sailing directions as a genre of English maritime discourse. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2018. Вип. 11. С. 58-63.

Ключові слова: військово-морський дискурс, номінація, термінологія.

Keywords: naval discourse, nomination, terminology.